

פרוטוקול מס' 186

מישיבת ועדת החינוך והתרבות
שהתקיימה ביום ב', כו' בשבט תשל"ג - 29.1.1973, שעה 10.30.

נ כ ח ו :

חברי הועדה:

- א. רימלט - היו"ר
- ב. אליעד
- ח. גרוסמן
- ז. הרמן
- פ. ידיד
- א. כץ
- ש. לויין
- מ.צ. נריה
- ד. קורן
- א. רוזאל-נאור

מוזמנים:

- ח"כ י. תמיר
- ש. אלמוג - פנכ"ל רשות השידור
- א. אבנר - יועץ למנכ"ל רשות השידור
- א. חסיין - חבר הועד המנהל של רשות השידור
- ד. בלוך - יו"ר אגודת העתונאים בירושלים

מזכירת הועדה:

ד. פלר

רשמה:

פ. כהן

סדר-היום:

המשך הדיון על רשות השידור - בעקבות הצעה לסדר היום של חבר הכנסת י. תמיר על "אופן עריכת שידורי 'מבט' בטלוויזיה".

186-

29.1.1973

.2.

ת"ר א. ריימלט:

אני פותח את הישיבה.

נשמע את תשובות המנהל הכללי של רשות השידור לשאלות והערות של חברי הועדה. גם כמה חברים נרשמו לרשות הדיבור.

י. תמיר:

לפני שמר אלמוג ישיב, אני רוצה להביא צרור של הערות עובדתיות שהן תוספת להבמקה הכללית שלי, והייתי רוצה שהוא יתייחס גם אליהן בתשובתו.

מאז שהנושא הועלה במליאת הכנסת ונדון

בועדה, קרו כמה מקרים שאני מביא אותם לפני הועדה כעובדות לליקויים במישור של הטלוויזיה:

(א) לפני כחודש ימים פרסמה תנועת העולם

הזה - כוח חדש הודעה בעתונות שהיא עורכת בכיכר המדינה בתל-אביב כנס של זוגות צעירים כהפגנה על העדר טיפול באות בבעיות שיכונם, והיא מזמינה את הזוגות הצעירים לנסות אוהלים בכיכר המדינה. אני גר ממול, והחלטתי לעקוב ולראות מה קורה וכיצד מגיבה הטלוויזיה. ההודעות אמרו שהזוגות הצעירים הרוצים בכך יבואו בשעה עשר למחנה המפגינים, יביאו אוהלים וישו אותם בכיכר המדינה. בעשר בדיוק הייתי במקום, ובמשך שעתיים לא עזבתי אף לרגע. באותה שעה הופיע טנדר שממנו הורדו 10 אוהלים, קבעו אותם בטבור הכיכר, הציבו רמקול ובמה, הטנדר נסע והמארגנים הסכניים בעלמו.

לאחר מכן החלו משמיעים ברמקול כל מיני

שירי אונגארד. איש לא היה בשטח, חוץ משניים-שלושה צעירים, כנראה אנשי תנועת העולם הזה. כך התנהל העניין עד לשעה 11. אף זוג צעיר לא בא לבנות אוהל. היו שם אולי תריסר ילדים. ב-11.30, שעה וחצי אחרי השעה שנקבעה בהודעה, עלה חבר הכנסת אבנרי לצאום. אחר כך אולי באו שני תריסר אנשים. ב-12 הכל נגמר.

בשעה עשר בדיוק הופיעו שני אנשים

מהטלוויזיה, כתבת וצלם. הם צילמו בצורה כזאת שראו שיש שם אנשים. אנחנו יודעים איך מצלמים כדי להטעות את הציבור. במוצאי שבת שודרה בטלוויזיה ידיעה, בה נאמר שהיום נערכה בכיכר המדינה הפגנה של זוגות צעירים שבאו ונטו שם אוהלים. (איש לא נסה אוהלים, הכל היה מלאכותי). אחר כך נאמר: את שם כיכר המדינה שינו לכיכר הזוגות הצעירים. צילמו צעיר וצעירה תולים ברחוב ה' באייר כתובת: רחוב הזוגות הצעירים.

ובכן כך ביטמו, פיברקו, זייפו את ההפגנה,

הציגו אותה באור לגמרי אחר מכפי שהיתה. והציבור קונה את הסחורה הזאת. כאמור אני הייתי עד מהתחלה ועד הסוף.

(ב) בהנמקת הצעת לסדר היום במליאה

דיברתי על הניכור שהטלוויזיה גורמת לו ביחסה לכנסת, והבאתי דוגמאות. והנה לפני כשבועיים שודר ב"השבוע יומן אירועים" דין וחשבון על ועדת הפנים של הכנסת, שהניחה מסקנותיה ביחס למצב בבתי-הסוהר בארץ, בעקבות הצעה לסדר היום של חברת הכנסת קשת. ועדת הפנים שיפלה בנושא זה כמתצית השנה, ערכנו סיורים בבתי-הסוהר, המציע עצמו ערך מחקר וביקר בכל בתי-הסוהר בארץ; היתה גם ועדת משנה שדנה בנושא בהשתתפות שר המשטרה, ומנהל שירות בתי-הסוהר מר ניר. בשידור שהיה בטלוויזיה לא הזכירו במלה אחת את עבודתו של בעל ההצעה וכל מה שהיה בוועדת הפנים, אלא ראינו את אריה ניר. אני הרצתי מכתב למר גיל, מנהל מחלקת החדשות בטלוויזיה, ומחיתי על הדבר. יחד עם זאת קיבלתי העתק מכתב ששלח מר סורקיס, יו"ר ועדת הפנים, אל מר אלפוג ב-24 בינואר, ובו נאמר מה שנאמר. הוא מביע פליאה חמורה, כיצד קורה שהטלוויזיה מתעלמת לחלוטין מדרך העלאת הנושא. ועדת הפנים אינה מתעוררת מעצמה לדון בנושא זה, מישהו צריך לעורר אותה בכנסת. ובכן האיש לא קיים. אני מביא את העובדה הזאת כתוספת למה שאמרתי, שאולי מתחת לסף ההכרה, אולי לא בכוונה, קיים איזה מצב של ניכור מוחלט לעבודת הכנסת, או המפלגות או הסייעות.

קיבלתי העתק מכתב ששלח מר סבידור, ראש

סיעת גח"ל בעיריית תל-אביב, אל מר רפאל אמיר מרשות השידור בתל-אביב. גם הוא מדבר על זה. הוא מציין עובדות ופרטים ששידורים ברדיו, בחדשות, היו רק מטעם הקואליציה, או על פי רוב מטעם הקואליציה, ואילו את

האופוזיציה לא פציגים כלל. המצב בתל-אביב מאפיין את התופעה הזאת ביתר חומרה, כי בתל-אביב יש רק אופוזיציה אחת, 12 חברי גח"ל, כל היתר בקואליציה. אז צריך היה להיות איזון כלשהו. הוא איננו קיים.

מקרה נוסף היה דיון על נושא שינוי שיטת חישוב העודפים, בתכנית "מוקד", שהוקדשה לנושא זה בעקבות הצעת החוק של חברי הכנסת עופר ובודר. הוזמנו להופיע שנים מהמתנגדים, חברי הכנסת אליעד ושוסטק, וכן חבר הכנסת עופר. לא הזמינו את חבר הכנסת בדר. החומר ביותר לדעתו הוא שהיה רוסם שהשידור שהזמינו אותו והוא סירב להופיע. אחר כך התברר שלא הזמינו אותו. שוב - העדר איזון.

ומקרה נוסף: ביום מלאת 24 שנים לכנסת התחלקו חברי הכנסת לקבוצות וסיירו בישובי פיתוח. בחלקי נפל לסייר בקרית-גת עם קבוצה גדולה של חברי כנסת, ביניהם חברי הכנסת סורקיס, ברעם, רזיאל-נאור ועוד שנים-שלושה. זה היה סיור מעניין מאד כשלעצמו, לרגל קליטת העלייה מחד גיסא, והפיכת המועצה המקומית קרית-גת לעיריה מחד-גיסא. הסיור היה מרשים. סיירנו, ביקרנו ושמענו. אחת השענות הקשות ששמענו בסיור זה במגעים שקיימנו עם נציגי המועצה היתה על שידור בטלוויזיה במלאת כך וכך שנים לקרית-גת והכרזתה כעיר, בו הציגו את הישוב הזה בכל אומללותו, במקום להציגו בכל תפארתו. ויש שם מה להציג.

א. חסין: האם ראת את השידור?

י. תמיר: כן.

היו"ר א. רימלט: אני מבין שאינך מתכוון לחוסר אובייקטיביות, אלא לחוסר איזון.

י. תמיר: העליתי את הנושא הזה כבר בהנמקה הראשונה במליאה ובמספר שאילתות שהצגתי לשר החינוך, שמציגים את הישובים הוותיקים בארץ, לרגל היובלות או אירועים אחרים שלהם, בצורה מוזרה ביותר. כשחזרתי מהסיור הזה חשבתי לכתוב שאילתה נוספת, אולי החמישית במספר, אל סגן ראש הממשלה. הוא מעביר את השאילתות לרשות השידור, והיא משיבה מה שמשיבה. והנה קראתי ב"מעריב" שלושה ימים אחרי הסיור, מכתב למערכת: "אל תגיזו בגת. כתושב ותיק בקרית-גת אוכל לומר שכתבה זאת הינה כשלון חרוץ למטרה שאמורה היתה להשיג, כיון שבכתבה צולמו מרכיביה השליליים בלבד של העיר החדשה, דהיינו צריפים ישנים מימי ינקותה של העיר, מועדון "סנוקר" עם כל החברה הבלתי מעודדת ורשמים ממבוטלי העיר המבליים את זמנם היקר בקרבת בתי-קפה". חתום ציון כהן, מקרית-גת.

עבודה... קרית-גת היא עיר פורחת. אין בה חוסר

א. חסין: כל זה נאמר בכתבה.

י. תמיר: זה היה ליווי לצד השלילי.

האם לא היה מן הדין להציג את ישובינו, מטולה, זכרון-יעקב, ראש-פינה, קרית-גת, רחובות ועוד, בצורה הרבה יותר אנושית, פשוטה, טבעית, אלמנטרית, מובנת לכל אדם, ולא לחפש את המוזר שמעוות את התדמית?

מ. ידיד: אני רוצה לדעת האם יש הנחיות ברורות בקשר לנושאים מיוחדים שיש להם חשיבות במדינה? כוונתי לשידורים הקשורים לבעיות של יהודי ארצות ערב. אני יודע שהיו מספר הפגנות ועצרות-עם בנושא זה, והדבר לא מצא את ביטויו המתאים, לא בטלוויזיה ולא ברדיו. יש היום במדינה רגישות בקשר להצלת שארית הפליטה מארצות ערב. אנחנו יודעים שתושבי הארצות השכנות, בעיקר היהודים, הן בסוריה ובמקומות אחרים, קולטים את השידורים מישראל ועוקבים אחריהם. אם כך, מדוע לא שמים דגש על נקודה זו שהיא מאד חיונית? מדי פעם מדווחים על כך בקיצור רב, וזה הכל. לא מראים צילומים מהעצרות שהתקיימו, אלא עוברים על כך ביעף. האם יש הנחיה ברורה ברשות השידור לגבי נושאים שיש בהם עניין, שיושם עליהם דגש?

ש. אלמוג:

עבר זמן רב מאז שהתחלנו בדיון הזה, וחלק מהדברים שנשמעו בויכוח ראוי היה להשיב עליהם בו במקום, ובאופן יותר ספציפי. ארכז את השאלות שהועלו ואשיב על עיקר הבעיות שלעתים קרובות חזרו ונשנו בדברי המשתתפים בדיון.

שאלה שהעלה היושב-ראש, והיא עלתה גם בצורה זו או אחרת בדברי כמה מהחברים, היתה ביחס למבנה הרשות, האם המבנה הזה הוא באמת טוב, או האם צריך לשנותו. אני רוצה לרענן את זכרונם של חברי הועדה ולומר במה דברים אמורים.

כאשר הוקמה הטלוויזיה, היא היתה עדיין במסגרת משרד ראש הממשלה כצוות הקמת הטלוויזיה. היו דיונים רבים, גם בציבור, אבל בעיקר בוועדת השרים לעניני טלוויזיה, שהוקמה במיוחד לשם כך על-ידי הממשלה, כיצד תשתלב הטלוויזיה בעבודה של רשות השידור, כי זה היה הכיוון שעליו הוסכם בעצם בממשלה, והוא התקבל גם בכנסת עם שינוי חוק רשות השידור. היו הצעות שונות שהובאו לפני ועדת שרים זו שדנה ארוכות בנושא זה והתייעצה גם עם מומחים מן החוץ.

ודאי ידוע לכמה מחברי הועדה שהיו שתי הצעות קיצוניות לפני ועדת השרים. הצעה אחת אמרה שיש לשלב את עבודת הרדיו והטלוויזיה עד כמה שאפשר בעבודה משותפת. יו"ר הועדה השתמש בביטוי אינטגרציה. והיתה עמדה אחרת שאמרה שצריך להפריד עד כמה שאפשר. כמה אפשר? הצעת רשות השידור אמרה בשעתו לחלק את כל הקומפלקס של שידורי הרדיו והטלוויזיה לכמה אגפים שבתוכם יהיו נושאים משותפים, והביאו דוגמאות מארצות אחרות, עם שימת הדגש על האינטגרציה בין הרדיו והטלוויזיה. ההצעה הנגדית אמרה שיש לתת לכל מדיום את האפשרות להתפתח לפי הקצב שלו.

בוועדת השרים לעניני טלוויזיה עמדו ההצעות הללו זו מול זו. גם בשאלה השאלה של הצד הציבורי והפוליטי, האם זה טוב שיהיו כל כך יחד עניני הרדיו והטלוויזיה. גם בענין זה היו בין השרים שהשתתפו בדיונים הללו דעות שונות. היו כאלה שאמרו: למה לשים את כל הביצים בסל אחד? אם תעשו אינטגרציה, יוצא מזה שאם למישהו תהיה טענה, היא תהיה טענה שוטלית, כי גם ברדיו וגם בטלוויזיה יעשו את אותו הדבר.

בשעתו ועדת השרים שקלה את הדברים הללו גם לגופם וגם מהצד הציבורי. מהצד הציבורי היו כאלה שאמרו שמוטב שתהיה הפרדה, ואז אם מדיום אחד לא יהיה טוב, אולי לפחות השני יהיה יותר טוב. והיתה דעה הפוכה שאמרה: יש אחריות בפני הכנסת, ואיבנו רוצים שכשנבוא באיזו טענה אל רשות השידור, יספרו לנו שזה שייך למחלקה זו, וזה לאגף אחר וזה לחטיבה אחרת; אנחנו רוצים שהאחריות תהיה מרוכזת בידיה של הרשות, ואם היא תהיה בסדר - היא תהיה בסדר בכל הענינים, ואם לא - במתח ביקורת, ולא יוכלו להגיד לנו בכל דבר שבענין זה זה הרדיו, בענין אחר - מערכת אחרת, כפי שהמציאות היא היום, כשהמערכות הן נפרדות.

אבל איבני בא פה לבטא קו מסויים. זו היתה עמדה שנתקבלה בשעתה על-ידי רשות השידור.

היו"ר א. רימלט: מה היתה העמדה ההתחלתית של רשות השידור?

ש. אלמוג:

רשות השידור באה לוועדת השרים בהצעה שהחלוקה תהיה כזאת: המינהל וההנדסה יהיו במשותף; החדשות יהיו במשותף; השידורים בערבית גם כן; כל יתר התכניות של הרדיו והטלוויזיה יהיו נפרדות. יש כמובן וריאנטים שונים בעולם. אני יודע שישנם מקומות שדברים ספציפיים נקבעים אד הוק. אם יש למשל מומחה גדול לשידורים בעניני חקלאות, נותנים לו את המכשיר הזה, שהוא יעשה בשני המדיה. יש מקומות רבים ששידורים בענינים דתיים למשל הם משותפים, למרות שיש הפרדה בענינים של בידור. מפני שהאופי של המדיום מחייב את זה. אין בזה קו אחיד.

על כל פנים הצעה זו שרשות השידור הציעה אז לוועדת השרים לא נתקבלה במלואה, אלא בחלקה. נתקבלה ההצעה שתהיה הפרדה של שני המדיה בענינים התכניתיים, ואילו בעניני מינהל והנדסה יהיה שילוב. וזהו המבנה שנתקבל עם הכנסת הטלוויזיה לרשות, ומאז הוא קיים. נעשו פה ושם תיקונים קטנים, כמו ביזור מינהלי מסויים, לאחר שהיתה הרגשה שהצנטרליזציה המינהלית מכבידה על העבודה, אחרי תקופה של נסיון מסויים הוחלט לעשות כמה צעדים לדצנטרליזציה של המינהל, כלי לשנות את המבנה באופן עקרוני, אבל לתת לכל מדיום יותר שירותים מינהליים צמודים, שלא יהיה תלוי במינהל מרכזי. זו אחת הדוגמאות של שינוי שנעשה עם הזמן.

נשאלה שאלה אם המבנה הזה הוא טוב. אישית אינני חושב שהוא טוב, כי הוא נקבע בעצם על פי קנה מידה של פשרה פוליטית ולא על פי שיקול דעת מקצועי. ושל יעילות ארגונית. אני חושב שיש בו פגמים. אפשר להגיד שכל מבנה ארגוני אינו יכול להיות אידיאלי, וודאי אינו יכול להיות טוב לנצח. מדי פעם בפעם צריך לעשות בדיקה של המצב הארגוני, ומצב חדש מחייב היערכות חדשה. היו אנשים בחוץ-לארץ שעברו באותו התחום דיונים דומים, ואמרו לנו: מה שלא תחליטו, בסופו של דבר תשנו את המבנה. תתחילו במבנה אינטגרטיבי, אחרי כמה שנים תעשו הפרדה יותר גדולה. או להיפך. האמת היא שאין דוגמה בנושא הזה. אנחנו יכולים היום ללמוד מהנסיון שצברנו ולראות את נקודות התורפה ואת נקודות הכוח של המבנה הנוכחי. אני משוכנע שבמשך הזמן צריך יהיה להכניס בו כמה שינויים. אבל אינני מדבר על דברים רדיקליים. כמו שהשינוי של דצנטרליזציה ארגונית בתוך המינהל בא מתוך הנסיון - והוא ענין לא מהותי, אבל מועיל - מן הסתם יהיה צורך לעשות כך גם בדברים אחרים.

זה נושא גדול, אבל אינני מתאר לי שאני יכול פה בדיון כזה להיכנס יותר לעומקו.

היו"ר א. רימלט: הייתי ממליץ שתיכנס לכל הדברים שהם רלבנטיים כתשובה לשאלה זו או אחרת.

ש. אלמוג: אומר כך: היה זמן שהנושא הזה הספיר אנתנו מאד. היום אינני חושב עוד שהוא נושא שמעורר אמוציות. היה זמן שדובר בו גם מסביב לרשות השידור בצורה כזאת כאילו הוא נושא מהותי שעליו עומדת או נופלת עבודת הרשות. נדמה לי שהיום למדנו לפחות שאפשר לארגן רשות שידור בצורות שונות. ואף על פי שיש חשיבות מרובה לצורת הארגון, בכל זאת ניתן לעבוד גם בצורה של שילוב וגם בצורה של הפרדה.

שאלה חשובה אחרת היא מהי המדיניות בעניני תרבות, בידור, חינוך.

היו"ר א. רימלט: חינוך, בידור תרבותי, בידור שווה לכל נפש. בבידור תרבותי הכוונה לרמה.

א. חסין: השאלה הקשה היא איך עושים את הבידור התרבותי שווה לכל נפש.

ש. אלמוג: בנושא זה גם כן היו בשעתו ויכוחים די יסודיים ברשות ומחוצה לה, גם בועדה זו. השאלה היא האם יש פורמולה, האם יכולה להיות פורמולה, חוץ מאשר איזו שהיא הגדרה מאד קיצונית שאומרת שהטלוויזיה תהיה מכשיר של בידור או שהיא תהיה מכשיר של חינוך. אני חושב שאם ננסה לנסח את הדברים בצורה כה מרחיקה לכת, בשני המקרים לא נקלע למטרה. והשאלה היא איך אפשר, בחברה שיש לה דרישות תרבותיות כה מגוונות, להגיע באפיק של טלוויזיה אחד לסיפוק הצרכים התרבותיים בצורה מניחה את הדעת. דעתי היא - ואני מקוה שחברי הועדה יסכימו אתי - שבעצם דבר זה אינו ניתן בצורה משביעה רצון באפיק אחד, ולא יינתן בצורה משביעה רצון באפיק אחד גם לעתיד לבוא. אני גם חושב שבחברה פלורליסטית, בחברה דמוקרטית, יש צורך לתת אפשרות של מבחר. לדעתי הרדיו יצא בשעתו למרחב כאשר בפעם הראשונה חדל לבגן על כלי אחד, ונתן לציבור אפשרות לבחור בין שני סוגי תכניות.

29.1.1973 - ש. אלמוג

המצב הזה, שבו האיש יושב בביתו, ובמקרה שהתכונן הוא אידיאלי בכל זאת הוא חייב להיות צרכן פאסיבי של תרבות לפי תכנון שבא ממרכז אחד - זהו מצב שציבור כל כך מגוון ובעל דרישות כפי שיש אצלנו איננו מוכן לקבל, ולדעתי בצדק. כי לא זו בלבד שהאיש חייב לראות ספורט וליהנות מזה כאשר רשות השידור מחייבת אותו למעשה לצפות בספורט, כי אין דבר אחר, אלא הוא צריך לאהוב את הספורט גם באותה שעה שהמתכננים ברשות השידור קבעו שהיא השעה המתאימה.

זהו מצב שאני חושב אותו לאנומלי בחברה הישראלית. אני מקוה שנצליח להתגבר עליו בזמן לא רחוק מדי. משום שבאמת השאלה הנשאלת היא האם באיזה שהוא תחום אחר אנחנו מסוגלים להשביע את רצון הציבור בדרך כל כך מגבילה ובנוסף אחיד. אני חושב שזוהי התשובה האמיתית לשאלה, למרות שאני חושב שצריך להוסיף גם מהי המדיניות באפיק הקיים.

ובכן אין אפשרות לרשות השידור לצאת מהמצב הזה שהיא מסדרת מספר מוגבל של שעות לאוכלוסיה מגוונת, בשתי שפות, ולכן בהכרח כל תכנית היא תכנית של פשרה בין אלמנטים שונים. ברור לגמרי שאחד המרכיבים של הפשרה הזאת הוא מה היא הציפייה של הקהל. יש לנו סקרים, הם מוכרים גם לחברי הועדה.

האם הציפייה של הקהל קובעת תכניות?

הי"ר א. רימלט:

ש. אלמוג: אני מנסה להשיב על כך. אמרתי שאחד האלמנטים הוא הציפייה של הקהל. אנחנו יכולים להעריך מתוך הסקרים הללו לא רק את הנתונים הסטטיים, אלא גם את המגמות. כי עכשיו, אחרי שידור של כך וכך שנים, אפשר לבדוק יפה מאד ולראות מהו כיוון הציפייה של הקהל הרחב בהמוניו. על כך ניתן כמובן לומר שאנחנו חייבים שלא להיכנע לטעם של הקהל הרחב, משום שהוא איננו דבר מוחלט, ואפשר להשפיע עליו. יש לו אפשרויות, פוטנציאל, ואנחנו צריכים לבטוח לעדן את הטעם, להציע לקהל דברים שעוד אינו מכיר אותם ולראות כיצד יגיב עליהם. ואמנם אני חושב שזאת בדיוק המדיניות שרשות השידור הלכה בה, לא תמיד בהצלחה רבה.

אתן לכם כדוגמה את ענין תיאטרון שידורי ישראלי. תיאטרון שידורי ישראלי זה היתה התשובה שנתנה רשות השידור לענין הזה של נסיון שלא לקבל את טעם הקהל כנתון מוחלט, אלא לפתח את הטעם, לטפח דברים שיש בהם משום יצירה עצמית, נסיון של הפקה אמנותית משלנו ולהציע זאת לקהל. למרות המאמצים הגדולים שהושקעו בתחום זה, אנחנו יצאנו וידינו על ראשינו. אפשר לומר שזוהי האחריות של רשות השידור, שלא ידעה לעשות את הדברים יותר טוב. אפשר לומר שזוהי בעיה שיפוטית של ההתנגשות בין הסטנדרטים האמנותיים של היוצרים שישנם בישראל לבין טעם הקהל. במסגרת זו שודרו הרבה דברים, דברים יותר מתוחכמים ופחות מתוחכמים, יותר מוצלחים ופחות מוצלחים. אבל הכלל העולה מהם הוא שפה נעשה נסיון לפתוח את הטלוויזיה בפני היוצר הישראלי, בפני כותב התסריט המקורי. אז לא היה בנמצא תסריטאי ישראלי שזאת אמנותו. התחילה בעיה שצריך ליצור יש מאין. מי הם האנשים שהולכים לנושא הזה? הולכים לזה אנשים בעלי נסיון ספרותי, יומרה ספרותית מסויימת, והם כמובן קלעו תמיד לקהל אזוטרי ולא פנו אל הקהל הרחב.

אני יכול להביא דוגמה אחרת. פעם הלכנו בכיוון הפוך של נסיון להשתמש ביצירה הישראלית כדי לקלוע אל הטעם של הציבור הרחב. מי שצפה בטלוויזיה בשבוע שעבר ראה דוגמה של שידור שני של הסיידרה "חדוה ושלומיק", שעוררה ביקורת מוחצת כאשר שודרה לפני שנתיים בתור סיידרה פופולרית. אינני יודע עדיין את התגובות על השידור השני התמציתי שהיה באחרונה, אבל אני חושב שאלו הן שתי דוגמאות - תיאטרון שידורי ישראלי מצד אחד, והסיידרה של "חדוה ושלומיק" מצד שני - שמראות על לבטי היצירה בתחום הטלוויזיה, כאשר מצד אחד הסכנה היא שהדברים יהיו יותר מדי מתוחכמים, אז יותר מדי אזוטריים, ומצד שני שהיצירה, כשהיא נעשית לדבר פופולרי, היא נחשבת בעיני בעלי הטעם הטוב לזולגריה. וביסודו של דבר נדמה לי שמקורם של שני הביטויים הללו, פופולרי וזולגריה, היתה אותו דבר. רק בימינו אנחנו נוטים להבחין: פופולרי זה כנראה טוב, וזולגרי זה לא טוב.

אני מביא את הדוגמאות הללו כדי להוכיח את טענתי שרשות השידור ערה לבעיה של המורכבות התרבותית ושל שליחותה התרבותית, והיא מתלבטת בדרך הביצוע בקשיים, שהם לפי דעתי אובייקטיביים, מצד הציפיות של הקהל ומצד הפוטנציאל של הציבור היוצר. וזאת לדעת: טלוויזיה היא בכל זאת פונקציה של היכולת, יכולת היצירה הגלומה בחברה ובתרבות, וביתר שאת בתחומים של היצירה הקרובים לטלוויזיה. אז אם טלוויזיה קמה בארץ שיש בה תעשיית קולנוע פורחת ומשגשגת - אני מדבר על תעשיית הקולנוע בשני המובנים, גם במובן האמנותי וגם במובן הטכני והמקצועי - הרי באופן יחסי הטלוויזיה יכולה להישען על ההיגיון של הקולנוע. אם טלוויזיה קמה בארץ שבה למעשה אין עדיין נסיון מספיק בתחומים הללו, היא אינה יכולה להישען על כך. ואני רוצה להזכיר לכם שגם בתחומים קרובים אחרים אין ישראל יכולה לזקוף לזכותה בשנים האחרונות הצלחות גדולות. אני חושב שמצבה של ישראל בתחום התיאטרון הצעיר, אמנות הבידור, איננו טוב, ואיש לא יאמר שכן. אינני יודע אם חברי ועדת החינוך והתרבות, שעיסוקם בתרבות הגבוהה בראש ובראשונה, עושים הרבה גם בתרבות ההמונית. אבל חל בשנים האחרונות משבר בתעשיית הבידור הישראלית, בענף הבידור, ואינני בטוח שהוא באמת תוצאה של הקמת הטלוויזיה. אני חושב שיש משבר גם בכוחות היצירה בתחום הזה, ואני מודה שגם אצלנו בטלוויזיה הבידור הוא במשבר. כי בכל זאת בסופו של דבר אין ביצירה בתחום שלנו אלא מה שיש בתרבות בכללותה, אם אנחנו מצליחים להביא את הכוחות הטובים או לא.

אני רוצה להרחיק לכת ולהשוות את הטלוויזיה עם שאר ענפי התרבות בארץ, עם הספרות, עם התיאטרון. אבל אני חושב שיש איזה שהוא יחס בין יכולת היצירה בתחום הטלוויזיה לבין יכולת היצירה ומצב היצירה בתחומים אחרים. יש עם קטן שיש לו שעה גדולה. אינני חושב שמישהו טוען שאנחנו נמצאים היום בפריחה תרבותית בישראל. וזה חל על כל הענפים. זה יכול להיות מצער, אבל אי אפשר ליצור יש מאין, ודוקא בטלוויזיה, שזה התחום הצעיר ביותר, מבחינה טכנית - המסובך ביותר, ומבחינה כספית - אחד היקרים.

אני חושב שאנחנו עושים הרבה כדי לעודד את היצירה. לא תמיד אנחנו נתקלים בעידוד על מעשינו אלה.

נשאלתי פה פעם אם אני בעד זה שלא תהיה ביקורת על הטלוויזיה. אני בעד זה שתהיה ביקורת על הטלוויזיה, אבל אני חושב שהרבה פעמים הביקורת אינה יודעת את האופי של המדיום, מפני שגם הביקורת היא צעירה. אני מדבר כעת דוקא על הביקורת המקצועית, לא על הביקורת הפוליטית או הציבורית. אני מדבר על המבקרים. המבקר עוד אינו יודע מה מסוגלת טלוויזיה לעשות. יש בכלל מהפכה בקלישתם של אמצעי התקשורת ההמוניים. היה זמן שהקולנוע נחשב לדבר של בידור זול. היום הקולנוע קנה לו זכות אזרח באמנות. היום אדם יכול להיות בן תרבות ולראות את הקולנוע כאחד מנכסי התרבות. זה לא היה כך בנעוריי. ובכן הייתי אומר שבענין הטלוויזיה אנחנו נמצאים היום במצב דומה לזה של הקולנוע לפני 30 שנה, וזה לא רק ענין ישראלי. כמו במקומות אחרים, קצב ההתפתחות של הטלוויזיה שלנו, בין אם המבקרים יודו בזה או לא, הוא מהיר יותר מאשר שנות קיומה של הטלוויזיה בישראל. אין דרך אחרת. ארץ חדשה שמתחילה לאמץ לעצמה איזה שהוא תחום, חייבת בשנים אחדות לעבור דרך שארץ אחרת עברה בשנים רבות. אנשי מקצוע מארצות אחרות שבאו לכאן אומרים שאנחנו עברנו כיברת דרך ארוכה.

אבל עדיין מתייחסים לטלוויזיה בכל ארצות העולם כאל דבר שאיננו בן-בית בתרבות, ובעיקר אין מכירים את ייחודה, שהיא בכל זאת שונה מיתר המדיה, גם מהרדיו, גם מהתיאטרון וגם מהקולנוע. ישנם דברים שאפשר לעשות בטלוויזיה אשר אי אפשר לעשותם בקולנוע, ולהיפך. יש תיאורטיקנים שכתבו על זה ספרים. אבל בציבור, בחברה, זה עדיין לא מדיום שקנה לו זכות אזרח תרבותית ואמנותית.

מכאן בעצם אנחנו מגיעים לוועדת החינוך והתרבות של הכנסת. הלא המכשיר הזה הופך יותר ויותר להיות למכשיר השפעה חשוב, אולי חשוב הרבה יותר מאשר המכשירים הקונבנציונליים שאנחנו מכירים אותם כאמצעי התקשורת של התרבות. ילד הולך לבית-הספר ולומד קרוא וכתוב. היום רבים מן החוקרים מגיעים למסקנה שבעצם מה שצריך ללמד את הילד זה להסתכל בטלוויזיה. מפני שלפי המגמה הקיימת בארצות התרבות, יותר אינפורמציה חשובה מגיעה אל התודעה של הדור

הצעיר בכלים אלקטרוניים כאלה. וייתכן שהשאלה שצריך לשאול היא איך להתחיל ללמד גם להשתמש בטלוויזיה. אני חושב שפעם דווח פה על הנסיון של "רחוב ההפתעות", שהוא איזה ביטוי למגמה החדשה הזאת של שימוש לצרכי חינוך בהשפעה תרבותית של כלים חדשים וצורות חדשות, שמתחילה לא בביתו של האיש המבוגר, אלא בגיל הרך. זו בעצם אולי גם הבעיה שלנו. זו בעיה אוניברסלית, היא חלה גם על ישראל. לא בכדי ניסינו פה את התכנית הזאת ועשינו מחקר על השפעתה. אנחנו עוד איננו יודעים די הצורך על הפוטנציאל של הטלוויזיה בכללותה, ובודאי שכחברה, כתרבות, עוד איננו יודעים להשתמש במכשיר הזה; גם כצרכני תרבות איננו יודעים עדיין איך להסתכל בטלוויזיה, פה יותר מאשר במקומות אחרים.

וכאן אני מוכרח להזכיר את הדבר שאי אפשר להימנע ממנו, שקשה מאד לעשות טלוויזיה בארץ קטנה, על אחת כמה וכמה בתרבות שאין לה אך ודוגמה לא מסביב ולא במרחקים. לפי דעתי זוהי בעיית הבעיות. היא משתקפת בכל התחומים, גם בתחום היצירתי, גם בהישענות על חומר מהחוץ, גם בקשיי תרגום, גם בקשיי אספקה של סרטים מיובאים. יש שוק ערבי ויש השוק הישראלי, וכמו בכל התחומים יש גם פה חרם, יש נסיון להעדיף את הערבים. זה מובן מבחינה כלכלית.

היו"ר א. רימלט: האם הטלוויזיה נתקלת בקשיים של רכישת סרטים?

ש. אלמוג: בודאי. הסרטים ה"סריים" הולכים קודם למדינות ערב. החומר שאנחנו מקבלים הוא לעתים קרובות פחות חדש בגלל ההתחרות עם השוק הערבי. קודם פוכרים להם, וזה קונה גדול.

בעיות התרגום אצלנו הן מסובכות. לעומת זאת בארצות ערב הן פשוטות, מפני שאפשר בארץ המוצא לעשות תרגום, מה שקוראים "דבינג", או תרגום בגוף הסרט, במחיר סביר, ולשלוח את זה לכל ארצות ערב. כאן אנחנו חייבים ללוות את התרגום ביד. אין אצלנו עדיין מכונה שבערתה נוכל להתגבר על בעיה זו, אלא אם כן מטביעים את התרגום בגוף הסרט, וזה דבר יקר מאד. אנחנו עושים תרגום שאנחנו מלווים אותו באופן ידני בשעת השידור, ואז לפעמים מי שעושה את העבודה אינו מספיק לעקוב, ויש פיגור. אנחנו מחפשים מכונה שאפשר יהיה להשתמש בה לצורך זה.

היו"ר א. רימלט: לפעמים יש בעיה של טיב התרגום.

ש. אלמוג: עמדנו על ענין זה פעמים רבות. הביקורת הייתה מוצדקת, והתרגום שופר. אינני חושב שזה מקרה. שכרנו אנשים שיפקחו על טיב התרגום. זה לא כל כך פשוט. בכלל קשה מאד למצוא את האנשים המתאימים כשאינן לך כסף וכשיש עודף תעסוקה במשק.

מ. ידיד: האם אתם מקבלים סרטים עם תרגום ערבי בגוף הסרט?

ש. אלמוג: אחרי שגומרים לשר אתם בארצות ערב, אנחנו מצליחים להשיג. ישנם מקומות שמחרימים אותנו. זה שונה.

ובכן זו דוגמה אחת לקשיים האובייקטיביים הנובעים משידור טלוויזיה בארץ קטנה.

איך עובדות הארצות הגדולות? בארצות-הברית יש ודאי אלפי תחנות טלוויזיה, אבל יש בסך הכל שלוש רשתות, והן מספקות את כולם. ואם יושבים במערב, בדרום או בצפון, או בכל מקום אחר, המבחר הוא בסופו של דבר ממה שמספקות שלוש הרשתות הגדולות, ולא יותר.

מה עושים בארצות קטנות, כמו שבדיה, צרפת-לוקחים למשל את "איירונוסיד", עושים לו "דבינג" צרפתי, וזה תופס אחוז ניכר של זמן השידור. וזה בארצות התרבות, הגאות בתרבותן.

השאלה היא מהי ההפקה העצמית שאנחנו מסוגלים לעשות פה בהצלחה, עם המשאבים שלנו, עם כוחות היצירה הישראלים. אני מוכרח לומר - ואולי זה לא נאה שאבוא פה לטעון להצלחות גדולות - אבל אחוז ההפקה העצמית שאנחנו עומדים בו, שהוא כ-50%, הוא מהגבוהים המקובלים בארצות הרבה יותר גדולות מאתנו. ומדי פעם בפעם נתפסים גם המבקרים וגם בתוך הבית פנימה לפתרונות של יאוש: נעשה כמו ירדן. יש פה בארץ איזה מין מזוכיזם, אומרים שהתחנה של ירדן טובה. לפי דעתי זו תחנה שדומה לירדן ומתאימה לירדן. זו תחנה רעה מאד. חוץ מזה שהסרטים שהיא מקרינה הם יותר "טריים" והיא נהנית מהעדיפות של השוק הערבי, זו תחנה פרימיטיבית שאין בה משל עצמה ולא כלום. החדשות שלה הן סטריאוטיפיות. אבל איבני צריך פה למתוח ביקורת על תחנה ירדנית.

היא ר"ר א. רימלט: האם יש הרבה מכתבים לרשות שמשבחים את התכניות בירדן?

ש. אלמוג: לא. אתמול צלצל אלי מישהו, וסיפר שהוא מורה בנגב, 14 שנה והוא יושב באיזה מקום בנגב, ואשתו רוצה לעזוב את המקום משום שאין להם שם אפשרות לראות הצגת תיאטרון, הם חייבים לשם כך לנסוע לבאר-שבע ולהישאר ללון שם, וזה לא נוח להם. הוא אומר שהטלוויזיה פתרה להם את הבעיה, כי עכשיו מביאים להם הביתה את התרבות, הבידור, האמנות. הוא אמר לי: אני מסמיך אותך לומר בשמי שאילולא התכניות שלכם על חצי יובל למדינה, רבים מהחניכים שלי לא היו יודעים מה הם יודעים היום על המדינה.

היא ר"ר א. רימלט: אני מקדם בברכה את אורחינו, תלמידי כיתות י'א'-י"ב, מבתי-ספר על-יסודיים שונים בארץ, שהוזמנו על-ידי הכנסת במסגרת חגיגות חצי יובל למדינה ו-24 שנים לכנסת. הזמנו אותם לראות קצת כיצד מתנהלת ישיבה של ועדת כנסת, שהיא שונה מישיבת המליאה.

א. רזיאל-נאור: בעקבות הדברים שנאמרו כאן על חיפוש הדרך הנאותה להביא תרבות ואמנות לצופה, אני מבינה שנערך המגזין "קלעים". כמובן יכולות להתעורר שאלות אחרי כל צפייה במגזין זה. אני רוצה להציג שאלה, במיוחד לאחר שראיתי קטע מהמחזה "הפרוטוקולים הפרסיים" המוצג בתיאטרון החאן בירושלים. המגזין "קלעים" בחר קטע אחד מתוך המחזה והציג אותו לפני הצופים. שאלתי נוגעת לדרך הבחירה של הקטעים: האם זה נעשה כך שהצלם והעורך או הכתב, שצריכים להביא כתבה על המתרחש באותו שבוע בשטח התיאטרון או הדרמה, נכבדים לאולם, מצלמים מה שעיניהם רואות, ובוה יצאו ידי חובתם, או שהם חייבים לראות את המחזה בשלמותו, אחר כך לראותו שוב ולבחור את הקטע הטוב ביותר לפי הערכתם, אם כי גם אז יכולים להיות חילוקי דעות?

היה לי רושם שדרך הבחירה היא מקרית, ואני מביעה בזה את התמרמרותי העזה ביותר. בחרו מתוך המחזה את הקטע המראה מה היו המניעים לסירובה של ושתיה להופיע בקהל, וניסחו את הדברים בצורה חמורה ביותר. אמנם הכל מבוסס על ציטטות מדברים שונים שנאמרו במדרש פה ושם, אבל הכל יודעים שיש הבדל עצום בין מלים שאדם קורא אותן בעיניו, בינו לבין עצמו, לבין מלים הנאמרות ונשמעות בפומבי. בכל בית יש עכשיו טלוויזיה, וצופים בה ילדים בגילים שונים. גם אם נקבל את הקונצפציה שהטלוויזיה איננה דוקא מכשיר מחנך, אבל היא איננה צריכה להיות מכשיר שיחנך לאי-חינוך. בזה ודאי אסור לראות את שליחותה ותפקידה.

ש. לוי: הקשבתי לתיאור הקשיים, ובעצם היה הסבר אחד לכל הלבטים והכשלונות: אנחנו אומה קטנה, אין לנו אמצעים, אין סופרים, אין יותר פריחה תרבותית, אין פריחה אמנותית. אם זהו המצב, האם באמת צריך להשתבח בעובדה שיש אצלנו 50% תכניות מהפקה מקורית? אם כן, אין כל יתרון בהפקה מקורית. בתנאים אלה לדעתי אחוז ההפקה המקורית הוא פוגזם. האם זה נעשה במחשבה תחילה, או שזה גם כן פרי של התפתחות שלא היתה שליטה עליה?

ח. גרוסמן:

מר לאמוג אמר שיש קושי להשיג סרטים, מכיון שהם הולכים קודם לשווקים יותר גדולים, ואילו אנחנו שוק קטן. האם אותו קושי חל גם לגבי סרטים כמו למשל הסרט הצרפתי "החמלה והצער"? האם גם סרטים כאלה קשה להשיג, בגלל השוק הערבי?

ש. אלמוג:

אין שוק של סרטים כאלה.

ח. גרוסמן:

זה באמת סרט מיוחד במינו. אבל יש עוד סרטים טובים, כמו למשל הסידרה על ליאונרדו דה-וינצ'י. האם יש קושי להשיג גם דברים כאלה? אני מבינה שהדינמיקה היא הפוכה, יש קושי להשיג את "איירונסייד", והוא מגיע אלינו באיחור. אינני חושבת שאנחנו מפסידים הרבה.

היו"ר א. רימלט:

את מתכוונת לזה שיש סרטים תרבותיים שהשוק הערבי איננו קופץ עליהם.

ח. גרוסמן:

אולי גם השוק האמריקני לא קופץ עליהם.

ש. אלמוג:

לכן אין הרבה סרטים מסוג זה.

נ. אליעד:

אינני תמים דעים עם חבר הכנסת לוי שזה המצב בישראל. לדעתי יש עוד מספיק כוחות יצירה ספרותיים ואמנותיים בישראל. אני חושב ששוב שאתם עושים את ההפקה העצמית, כי היא עוזרת. אבל אני רוצה לשאול שאלה אחרת: האם יש תפנון כלשהו? האם יש ערנות, רצון וגיטוס כוחות בתוך העם הזה, שאני מאמין שהם קיימים בו, כדי לפתח את הנושא הזה? הייתי מאד רוצה שיהיו סרטים מהפקה מעצמית. ייתכן שתגידו שאין לכם אמצעים. באיזו מידה אתם משתפים בזה את משרד החינוך ואת האוניברסיטאות. יש כוחות תרבותיים במדינת ישראל. באיזו מידה אתם יכולים לקבל את תרומתם כדי שתפתח ההפקה העצמית לרמה שתהלוך אותנו?

היו"ר א. רימלט:

חבר הכנסת לוי איננו מסיל ספק בכך אם יש כוחות רוחניים ומדעיים במדינת ישראל. כמדינה קטנה אנחנו הצלחנו בשטחים רבים, אלקטרוניים מתוחכמים ואחרים, יותר מאשר מדינות יותר גדולות. הבעיה היא אחרת: כיצד להפוך יצירה תרבותית בכתב לדרמה שלוויוניות טובה על רמה, מבחינה אמנותית. כי לא כל יצירה ניתנת להעברה, לתרגום. מי קובע את הדברים? צריך להיות איזה פורום שקובע מה כן ומה לא, לגופו של ענין, וודאי גם מבחינה שלוויונית. ייתכן שיצורך בתקופת הרצה נוספת, כדי שהאנשים ידעו לעשות דרמה שלוויונית טובה ממחזה שיש הסכמה שהוא טוב ותרבותי, מבלי שיפלו בדרך דברים מהותיים. אלה ענינים טכניים, של הבמאי והמפיק, וזה גם ענין של השחקנים. יש גם דבר פסיכולוגי: כשחוקן מציג בפני קהל, יש איזו השראה; כשהוא מדבר לתוך מכונה, אני מתאר לי שיש מעצור פסיכולוגי.

ש. אלמוג:

לשאלתה של חברת הכנסת רזיאל-נאור ביחס ל"פרוטוקולים הפרסיים" - אני רוצה להקדים ולומר, ואני בטוח שבענין זה לא יהיו חילוקי דעות בינינו, שהתכנית "קלעים", שהיתה דוגמה להתלבטות ממושכת שלנו ביחס לפציאת המתכונת הנאותה של שידור מגזין לענין תרבות - עלתה בחודשים האחרונים, בעריכה החדשה, על דרך המלך. זה אינו אומר שבעיני מצאו חן ה"פרוטוקולים הפרסיים". אבל השאלה היא אם הדבר הזה נבחר באורח שרירותי, כלומר נכנסו וצילמו מה שהיה, או שבחרו את הקטעים הטובים ביותר. שאלה אחרת היא אם בכלל צריך היה לשקף דוקא את ההצגה הזאת.

ובכן כאן אנחנו נתקלים בבעיה אחרת: לכל התיאטראות והשחקנים יש יחס אמביוולנטי, דו-ערכי, אל הטלוויזיה. מצד אחד הכל היו רוצים שהטלוויזיה תציג אותם בפני הציבור, ומאידך גיסא הם חוששים מפני חדירת הטלוויזיה, שמא על-ידי הצגה אחת בטלוויזיה הקהל שוב לא ירצה לקנות כרטיסים ולבוא להצגה. לכן יש קושי גם בבחירת המחזות שניתן להביאם בשידור. וכאן העורך עומד בפני הצורך לבחור מהדברים הקיימים את אותם הדברים שגם נראים כמתאימים, אבל גם אלה שמוכנים לתת לטלוויזיה דריסת רגל.

לענין ה"פרוטוקולים הפרטיים" - זוהי פאריסה המבוססת על מדרשים, ומבחינה זו אולי יש לה גם איזה ערך חינוכי. ייתכן שהיא גסה במקצת. אבל אין לי כל ספק שבחירת הקטעים אינה מקרית, אלא היא נעשית על-ידי העורך והבמאי לאחר צפייה בהצגה. נבחרים הקטעים שנראים מתאימים ביותר לתמונות אחדות שניתן להקרין אותן בטלוויזיה.

ש. לויין: זאת אופרת שהיתה צפונה מלאה קודם?

ש. אלמוג: אין לי ספק בדבר.

אני מאד שמח לאינטרפרטציה שנתן היושב-ראש לענין יכולת היצירה הפוטנציאלית של התרבות בארץ והשאלה הקונקרטית של התאמת היכולת הזאת לשידור בטלוויזיה. כי מן המלה הכתובה ועד התקרבה בשידור הדרך ארוכה. ובענין זה אנחנו עדיין נתקלים בקשיים של מכשיר חדש שאין לו עדיין האנשים המתאימים. לא מדובר כאן באנשים שצריכים בהכרח להיות עובדים ברשות השידור, אלא בציבור שמפרנס את היצירה המקורית.

אני בהחלט מסכים לדעתו של חבר הכנסת אליעד. אין מקום ליאוש. אם אנחנו נתקלים בקשיים, ואם אנחנו מתלבטים, אין הדבר אומר שאנחנו צריכים לפנות עורף ליצירה המקורית ולומר מלכתחילה: עם מי אנחנו נתחרה, לאן אנחנו יכולים להגיע. אלא להיפך, אנחנו צריכים לחזור ולנסות, לחזור ולנסות.

ש. לויין: יש מרחב בין פניית עורף לבין 50% תכניות מהפקה עצמית.

ש. אלמוג: אפשר להסביר זאת בצורה פשוטה. חלק נכבד מ-50% אלה הוא הפקה של חדשות, שידורים בערבית שבהם החלק הארי הוא הפקה מקורית, ואלמנטים מסויימים של יצירה מקורית משלנו. אינני חושב שיש באיזה שהוא מקום בעולם תחליף, שאפשר לקנות תכניות שלוויות בעניינים שהם טפציפיים יהודיים וישראלים. ישנה ביקורת מרובה מאד על התכניות שלנו בענייני מסורת. אבל גם אם תהיה ביקורת, הרי אנחנו לא פטורים מלחפש את הדרך העצמית שלנו. אמנם יש שידורים בענייני יהדות בטלוויזיה בצרפת, ויש תחנת שידור באמריקה שגם היא משדרת תכניות כאלה. אבל מהחומר שקיבלנו משם ראינו שאנחנו לא יכולים להשתמש בחומר הזה, הוא איננו מתאים למבטליות של הצופה הישראלי, ואנחנו חייבים לחפש דרך עצמית.

הוא הדין בנושאים ישראליים יותר אקטואליים. אני חושב שעם הביקורת של חברי הכנסת תמיר על הכתבה על קרית-גת - אנחנו צריכים לעשות תכנית על קרית-גת. אפשר לעשות יותר טוב. אבל אין מישהו אחר שיכול לספק לנו חומר.

לכן שיעור ההפקה העצמית שהציבור הישראלי יהיה מוכן לקבל אותו איננו יכול לרדת למטה ממינימום מסויים. למרות הביקורת שיכולה להיות לגיטימית בהחלט, אין אנו פטורים מלעטוק בנושאים הללו. וזאת הפקה עצמית.

דבר שבו היוזמה היא כולה שלנו, של מוסדות רשות השידור שהיא די חדשה באופן יחסי, זה תיאטרון שידורי ישראלי. אפשר לומר: תיאטרון שידורי ישראלי נתקל בקשיים כה רבים, ויש על זה ביקורת, ואתם אומרים שקשה לכם למצוא את התסריטאים הטובים - אז למה לכם לעסוק בזה? אני אומר שאנחנו חייבים לעסוק בזה. לא נלמד אלא על-ידי עשייה. כאן יש באמת הכרעה ערכית. מוסדות רשות השידור הכריעו בענין זה. יש ועדת רפרטואר, יש ועדה ציבורית שעוסקת בענייני דרמה. למרות הפיקוח הציבורי, הרי היצירה עצמה נעשית קודם כל בתחום היחיד, ואחר כך היא מיתרגמת לתחום ההפקה האלקטרונית. אז יש פה כמה וכמה שלבים. אבל השאלה היא אם אנחנו רוצים ללכת בדרך הזאת, או שאנחנו מלכתחילה אומרים: קשה לנו, ומוטב שלא נסתכן בדברים כאלה. הרשות החליטה שהיא אכן תעשה את הדברים הללו, היא תנסה לשפר אותם.

חבר הכנסת אליעד אמר: אולי אין לכם האמצעים המתאימים. ודאי שאין לנו. כבר היתה לי הזדמנות לומר משהו בועדה על תקציב רשות השידור, למרות שהיא אינה עוסקת בתקציב. ברור

שיש קשה בין הצד הכספי לבין יכולת ההפקה לבין שיב ההפקה. אנחנו עומדים היום בפני קשיים תקציביים חמורים מאד. אין זה סוד. מכיון שאנחנו לא מדברים עכשיו על תקציב קונקרטי, אני רוצה לומר שהמצב ילך וירע. זו גם כן פונקציה של בעיית היסוד, של קיום טלוויזיה בארץ קטנה, בתרבות של עם לבדד ישכון. הפער בין יכולת גיוס הכספים על-ידי אגרה מצופי הטלוויזיה, לבין הצרכים ההולכים וגדלים של המדיום הזה, הולך ומתרחב. אני חושב שאם מצבנו הכספי השנה הוא רע, בשנה הבאה יהיה רע יותר. וזו בעיית יסוד.

היתה לי הזדמנות לומר לשר החינוך והתרבות, לא בתוקף תפקידו כממונה על ביצוע חוק רשות השידור, שאחד הכלים החשובים הקיימים במדינת ישראל בתחום שהוא מופקד עליו כשר חינוך ותרבות זו רשות השידור. למשל, אנחנו מדברים היום על טלוויזיה, אבל יורשה לי להזכיר שאחת התזמורות החשובות הקיימות במדינת ישראל היא תזמורת שמתקיימת כולה מתקציב רשות השידור. ואין לזה שום תמיכה. האגף לענייני תרבות של משרד החינוך והתרבות נותן את תמיכתו למפעלים תרבותיים רבים, לתזמורות שונות, חוץ מאשר לתזמורת רשות השידור.

היו"ר א. רימלט: עלינו לסיים עכשיו את הישיבה. אבל לפני כן ביקשה אחת התלמידות האורחות להציג

שאלה למר אלמוג.

שאלה: מה קורה לתכניות כמו "יום הששי", "לא הכל עובר", "השעה השלישית"? בתחילה היתה עליהן ביקורת חיובית מאד מצד הציבור, אבל במשך הזמן הרמה ירדה, במקרה מסויים העורך התפטר לאחר שנתקל בקשיים.

ש. אלמוג: אינני חושב שזה אופייני לכל שלוש התכניות שהוזכרו שרמתן הלכה וירדה. תכנית אחת ירדה. אשר ל"שעה השלישית", רמתה לא ירדה. יש הבדל בין תכנית אחת לשניה, אחת מצליחה יותר, אחרת פחות. אבל בסך הכל התכנית היא מוצלחת.

אשר לתכנית "לא הכל עובר", אחרי שהיא רצה זמן מה היא ירדה, משום שהעורכים הגיעו לקצה גבול היכולת ולא יכלו להרים יותר תכנית שבועית מסובכת כזאת.

התכנית "יום הששי" זו דוגמה מסוג לגמרי אחר. כאן היתה תכנית שנתקלה בביקורת חריפה מאד מצד מוסדות רשות השידור על כך שהיתה קלה מדי, שלא תאמה את האווירה הנאותה של ליל שבת, ונעשה נסיון לעשות אותה רצינית יותר. הנסיון הזה לא הצליח לפי שעה לשכנע את כל הצופים שאמנם הצליח, אם כי נדמה לי שהתכנית האחרונה שראיתי היתה טובה.

היו"ר א. רימלט: אני מבטיח לשואלת שחברי הועדה ימשיכו לדון בשאלות ששאלת ובשאלות אחרות.

אני מודה לכם. הישיבה נעולה.